

novati se zbožím pouze sám a jen on jest oprávněn na státní správě reklamovati, že zboží zaslané nedošlo a bylo jí zabaveno a odejmuto (čl. 402 a 405 obch. zák. a § 99 II./1 železničního dopravního řádu.) Když tedy zboží žalovaného nedošlo a týž nenese nebezpečí mimořádné ztráty zde nastalé, není k zaplacení tržové ceny za uhlí mu nedodané a jím nepřijaté povinen.

Čís. 300.

Rozdrobení akcie neb akciového podílu na ideelní části jest vůči společnosti bez právního účinku, byť i bylo valnou hromadou schváleno a do knihy akcionářů zapsáno.

(Rozh. ze dne 21. října 1919, Rv II 200/19.)

František Z. a Josef Z. domáhali se žalobou, podanou na akciovou společnost A výroku o neplatnosti usnesení valné hromady. Oprávněnost k žalobě odůvodňovali tím, že jsou spoluvlastníky dílčí akcie čís. 1 b) a 4 b) a žalobce František Z. vlastníkem akcie čís. 2. Prvá stolice žalobu zamítla. Důvody: Žalobci nejsou akcionáři žalované společnosti a nepřisluší jim právo, proti uvedené valné hromadě činiti odpor. Směrodatným jest v tomto směru čl. 207 obch. zák. a §§ 3 a 4 stanov žalované společnosti. Dle článku čís. 207 obch. zák. jsou akcie a dílčí akcie nedělitelné. Dle § 3 stanov jest přípustno, akcie znějící na 20.000 K dělití pouze na dvě dílčí akcie po 10.000 K. Dle § 4 stanov lze akcie převést na jiného jen s povolením a usnesením valného shromáždění akcionářů a, pokud valné shromáždění akcionářů převod akcie nepovolilo, pokládá se za vlastníka ten, kdo v akciové knize jest zapsán. Co se týče především dílčích akcií 1 b) a 4 b), byly tyto dílčí akcie ještě děleny na další dva díly a sice jest dílčí akcie 1 b) dále dělena mezi Františkem S. a Františkem Z. a dílčí akcie 4 b) mezi Josefem Z. a Antonínem Z., takže by každému příslušela jedna čtvrtina. Takovéto drobení akcie jest však proti stanovám a proti zákonu. Majitelem dílčí akcie může býti pouze jedna osoba, buď fysická nebo právnická (Staub Pisko II. vydání str. 585). Provádí-li vlastník takové poloviční akcie další dělení své polovice, nemá to vůči společnosti žádného významu a žádné platnosti a jest dokonce pochybné, zda to může míti vůbec nějakého právního významu, když jest to zakázané a protizákonné; v nejpříznivějším případě může však provádění takového dělení utvořiti pouze právní poměr mezi akcionářem a onou osobou třetí, které akcionář popustil právo na onu dílčí akci. Tento vnitřní poměr mezi akcionářem a onou třetí osobou se však netýká společnosti. Že akcionář svou dílčí akci dále drobil, nemusí společnosti oznámiti, společnost nemůže o tom ani se usnášeti a jest to lhostejno, zdali to společnosti jest vůbec známo čili nic. Není přípustno odchýliti se od předpisů stanov, neboť by povstala nejistota, kdyby se mohlo libovolně od předpisů stanov upustiti, stanovy byly by vůbec zbytečnými. Zde však dokonce další drobení i zákon (čl. 207 obch. zák.) zakazuje. Stanovisko žalobců, že dělení se nestalo hmotně, nýbrž žalobci jsou ideelní spoluvlastníci dílčí akcie, není správné, než ani takové dělení není pří-

pustným (vide Staub-Pisko ku čl. 207 obch. zák. druhé vydání str. 585) a museli by se takovíto spolumajitelé dohodnouti, kdo z nich má vůči společnosti platiti za akcionáře a ostatní by bylo vůči společnosti považovati za osobu třetí. Co se dále týče akcie č. 2, o které tvrdí žalobce František Z., že jest vlastníkem, dlužno podotknouti, že převod této akcie na žalobce Františka Z. nestal se s povolením valné hromady, jak to stanov vyžadují. Proto dle § 4 stanov nelze považovati Františka Z. za akcionáře, nýbrž ještě dřívějšího majitele, to jest občanskou záložnu v D., od které František Z. akcie této nabyt; neboť převod této akcie bez zachování předpisů stanov jest nedovoleným a bezúčinným; že převod tento povolil správní odbor, nemá žádného významu, protože to nepadá dle stanov do kompetence správního odboru. Při valné hromadě o tom jednáno nebylo, protože to nebylo na pořadu. Odvolací soud potvrdil rozsudek první stolice. Důvody: Lze ovšem připustiti, že další drobení dílčích akcií 1 b) a 4 b) nestalo se na fysické díly, což plyne dosti zřejmě již z knihy akcionářů, ve které se vyskytují toliko celé akcie a dílčí akcie, pokud jsou stanovami připuštěny a označeny dotyčným číslem celé akcie s písmenami »a« pokud se týče »b«. Lze také připustiti, že akcie (dílčí akcie) mohou býti ve spoluvlastnictví více osob a že tyto pak dle § 825 obč. zák. tvoří společenství. Akcionáři však i přes to nejsou, neboť jak již první soud zcela správně uznal, jest též dělení akcií (dílčích akcií) na podíly ideální vůči akciové společnosti nemožné a nepřipustné a nemůže proto ani takové dělení způsobiti právních účinků vůči společnosti. Jest pozoruhodno, že společnost ve smyslu § 825 obč. zák. není právnickou osobou. Libovolnému rozmnožování akcionářů má však býti právě zabráněno ustanovením člárku 207, odstavec třetí obch. zák., pokud se týče ustanovením § 25, odstavec pátý ministerského nařízení ze dne 20. září 1899 čís. 175 ř. z. Počet akcionářů nemůže býti zvýšen nad míru, dle stanov přípustnou, ani akcionářem, ani akciovou společností samou, neboť i tato jest vázána stanovami. Spoluvlastník akcie (dílčí akcie) není tedy akcionářem a stane-li se více osob spolumajiteli akcie (dílčí akcie), pak musí se dohodnouti, kdo vůči společnosti vystupovati má jako akcionář. Akcionářem může ohledně jedné akcie (dílčí akcie) býti vždy toliko osoba jedna, ať již fysická, ať právnická. Na tom nemění ničeho, že snad spoluvlastník akcie (dílčí akcie) byl valným shromážděním jako akcionář přijat a co takový do knihy akcionářů zapsán, neboť přijetí takové bylo by neplatným, jelikož by se přičilo zákonu a stanovám a, pokud jde o zápis do knihy akcionářů, nemá tento moci konstitutivní. Článek 183, odstavec druhý obch. zák. předpokládá nabytí vlastnictví k akci (dílčí akci) způsobem zákonným a dle stanov platným, článek 183 odstavec třetí obch. zák. stanoví toliko, že společnost ku přezkoumání legitimací jest ovšem oprávněna, nikoli však povinna. Z toho plyne, že akcionářem není, kdo byl co akcionář přijat valným shromážděním způsobem nezákonným a stanovám odporujícím a že se jím také zápisem do knihy akcionářů nestane. Tím jest však vyvráceno další tvrzení odvolatelů, že žalobce František Z. jest akcionářem jako vlastník akcie č. 2, neboť dle zjištění rozsudku byl sice František Z. do knihy akcionářů jako vlastník této akcie zapsán, nestalo se to však na základě usnesení valného shromáždění, ačkoliv § 4 stanov určuje, že akcie lze, vyjímaje případ dědictví, převésti na jiného jen s povolením a usnesením

se valného shromáždění akcionářů. Nejsou-li však žalobci akcionáři ve smyslu čl. 216 obch. zák., pak nejsou ovšem k žalobě oprávněni a nemění se na tom ničeho tím, že pokládala je společnost sama za akcionáře, neboť i společnost jest, jako každá právnická osoba vázána zákonem a mimo to pak ještě stanovami. Toliko k vůli úplnosti budiž ještě podotknuto, že by se straně žalující, pokud jde o akcii 1 b) nedostávalo aktivní legitimace ani tenkrát, kdyby drobení akcií (dílčích akcií) na ideelní podíly bylo přípustno, jelikož by v tomto případě s ohledem na ustanovení § 833 obč. zák. musili jako žalobci vystupovati oba spoluvlastníci této akcie.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Akcionářem jest ve smyslu čl. 207 a násl. obch. zák. ten, kdo peníz, připadající na akcii, upsal, a za upsaný peníz obdržel poměrný podíl na jmění společnosti (čl. 216 obch. zák.), representovaný akcií, nebo ten, na koho akcionář, řídě se stanovami společnosti a zákonem, akcii převedl. Z ustanovení čl. 207 obch. zák., dle něhož akcie a akciové podíly jsou nedílny, vyplývá, že oproti akciové společnosti existuje za každou akcii pouze jeden akcionář jako osoba v ní oprávněná, neboť právo akcií stělesněné jest jednotné, které ani akcionář, ani společnost nemůže libovolně změnit, a nelze tedy počet akcionářů určený číselně stanovami dle počtu akcií (dílčích akcií), pokud se týče akciových podílů (viz § 25 akc. regulativu ze dne 20. září 1899 čís. 75 ř. z.) zvýšiti. Ti, kdož na nedílné akcii, pokud se týče akciovém podílu, nabyli ideelního spoluvlastnictví, jsou v právním poměru pouze vůči akcionáři, nikoli však vůči akciové společnosti, jejíž stanovy se od imperativního předpisu zákona o nedílnosti akcií, pokud se týče akciových podílů, nesmí odchýliti, a nestanou se tím akcionáři. Dle stanov žalované společnosti jest rozdělena její akciová jistina 200.000 K na deset akcií po 20.000 K, z nichž jednotlivé mohou se rozdělit na dva akciové podíly po 10.000 K (§ 3 stanov), které, tvoříce toliko části celých akcií, budou opatřeny číslem celé akcie a písmenami a), b), značícími jich dílčí vlastnost. Jelikož na valné hromadě má dle § 11 stanov každý akcionář na akcii jeden hlas, opravňuje k účastenství na valné hromadě deset celých akcií s deseti hlasy. Byly-li tedy některé celé akcie rozděleny na akciové podíly po 10.000 K, mohou majitelé těchto akciových podílů súčastniti se valné hromady pouze jedním hlasem, ale jsou však ve smyslu stanov akcionáři a musí býti způsobem, ve stanovách určeným (čl. 238 obch. zák.), o svolání valné hromady uvědoměni. Tak tomu není u těch, kdož, jako žalobcové, proti znění stanov a zákona se stali spoluvlastníky akciových podílů, které na menší díly s právním účinkem oproti akciové společnosti nelze rozdělit. Proto dovolání mylně za to má, že spoluvlastník ideelní polovice akciového podílu jest akcionářem, že tedy žalobcové mají právo býti pozváni na valnou hromadu a účastniti se rokování a usnášení na ní. Práva plynoucí ze spoluvlastnictví akciových podílů čís. 161 pokud se týče 4 b) mohou žalobci dle § 825 a násl. obč. zák. uplatňovati pouze oproti druhým spoluvlastníkům těchto akciových podílů, oproti akciové společnosti samé však nemají žádných práv. Správně bylo poukazováno v rozsudcích nižších stolic také na to, že zá-

pisem do knihy akcionářů a schválením nabytí spoluvlastnictví zmíněných dvou akciových podílů i valnou hromadou společnosti na poměru tom ničeho se nezměnilo. Do knihy akcionářů mohla žalovaná společnost zapisati pouze majitele celých akcií anebo akciových podílů, a valná hromada byla oprávněna dle §. 4 stanov povolití toliko převod celých akcií nebo akciových podílů; jedině takovým převodem akcií, pokud se týče akciových podílů mohli jich nabyvatelé dosíci členství společnosti a zápis jich do knihy akcionářů mohl sloužiti za členskou legitimaci. Ustanovení článku 183 a 223 obch. zák. předpokládají, že jde o převod celých akcií nebo akciových podílů, které nový nabyvatel jest povinen předložit za účelem schválení převodu. Jen v těchto případech vystupuje akciová společnost, jsouc vázána stanovami i zákonem, jako spolukontrahent, a nemá následkem toho zápis žalobců do knihy akcionářů a schválení prodeje spoluvlastnictví akciových podílů, žalobcům udělené valnou hromadou žalované akciové společnosti, oproti této žádných právních účinků.

Čís. 301.

Za trvání nájemního poměru není pronajímatel oprávněn, naléhati na nájemce, by uvedl najatou věc do stavu, v jakém ji byl převzal a bude svého času povinen vrátiti.

(Rozh. ze dne 21. října 1919, Rv II 212/19.)

Žalobce A domáhal se jako pronajímatel na nájemkyni bytu, by nahradila novými poškozenou mísu v klosetu a umývadlo v koupelně a dala do pořádku pochroumaná kamna. Prvá stolice uznala dle žaloby, podotknuvši v důvodech rozsudku, že dle § 1100 obč. zák. jest žalovaná povinna odevzdati najatý předmět v témže stavu, v jakém jej převzala. Dle toho jest žalovaná povinna zničenou mísu a umývadlo nahraditi novými a provésti opravu kamen. Z téhož zákonného ustanovení plyne však také její povinnost najatý předmět udržovati ve stavu, v němž byl převzat a tedy i povinnost nahraditi zničené předměty novými, resp. opravit poškozené již nyní (tak také Krasnopolski: Obligace str. 142 a Gl. U. N. F. čís. 3653). Odvolací soud zamítl žalobu pro tentokráte vycházející z tohoto právního názoru: Právním vytýká odvolatelka prvnímu rozsudku, že jí náhrada škody již nyní uložena byla. První soudce odvolával se k odůvodnění svého názoru na ustanovení § 1109 obč. zák.; z tohoto ustanovení však nevysvítá, že nájemce jest též povinen, najatý předmět po celou nájemní dobu udržovati ve stavu, v němž byl převzat. Kdyby to zákonodárce byl žádal, zajisté by to byl jasně vyslovil. Dle tohoto ustanovení stačí, když nájemce najatou věc odevzdá v řádném stavu v čase ukončení nájemního poměru. Tím ovšem nejsou vyloučeny případy, ve kterých oprava se musí státi ihned, nemá-li podstata najaté věci trpěti. O takový případ však tu nejde, neboť tím, že poškozené předměty se nenahradí jinými, pokud se týče neopraví, jest poškozen pouze nájemce v užívání bytu, nikoliv vlastník domu.

Nejvyšší soud dovolání žalující strany nevyhověl.